

Мелітопольський державний педагогічний університет
імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Кафедра методики викладання германських мов

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИК

для здобувачів вищої освіти

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка

Спеціальність: 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література

Освітня програма: Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька), перша – англійська

Мелітополь, 2021

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Богдана Хмельницького

Філологічний факультет

Освітня програма: Середня освіта. Мова і література (англійська, німецька),

перша – англійська

Мова навчання: українська, англійська

Розробники: Матюха Г.В., кандидат педагогічних наук, доцент

Компонент 1. Виробнича практика (методична)

Найменування показників	Рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма навчання – всього 4,5	Рівень вищої освіти: другий (магістерський)	Обов'язкова	
	Ступінь вищої освіти: магістр		
Блоків – 6	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: денна форма навчання – 135 год.		1-й	1-й
		Семестр	
	1-й	1-й	
Тижневих годин для денної форми навчання: 6	Спеціальність: 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література	Вид контролю: диференційований залік	

Компонент 2. Виробнича практика (педагогічна)

Найменування показників	Рівень вищої освіти, ступінь вищої освіти, галузь знань, спеціальність	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: денна форма навчання – 9	Рівень вищої освіти: <i>другий (магістерський)</i> .	Обов'язкова	
	Ступінь вищої освіти: <i>магістр</i>		
Блоків – 3	Галузь знань: 01 Освіта/Педагогіка	Рік підготовки:	
Загальна кількість годин: денна форма навчання – 270		1-й	1-й
		Семестр	
	2-й	2-й	
	Спеціальність: 014.021 Середня освіта. Англійська мова і література	Вид контролю: диференційований залік	

2. Мета виробничої практики (методичної)

Метою виробничої практики (методичної) є формування професійних знань з основних процесів розвитку методики навчання мови як науки, з урахуванням сучасних вимог освіти, світового медіапростору, загальноєвропейських рекомендацій з мовної освіти, застосовуючи знання з педагогіки, психології, системи й розвитку іноземної мови, використовуючи сучасні методи та засоби, та розвиток відповідних вмінь, компетентностей і соціальних навичок, що сприятиме швидкій адаптації фахівців на початку професійної діяльності, забезпечить постійне професійне вдосконалення і запобігатиме професійному вигоранню фахівців,

Метою виробничої практики (педагогічної) є практичне вдосконалення набутих під час опанування обов'язкових освітніх компонентів і виробничої практики (методичної) знань, вмінь і компетентностей в закладі середньої освіти, творчих професійних якостей щодо організації освітнього процесу, визначення цілей і змісту навчання, добору й використання новітніх технологій навчання, а також способів навчання та виховання на матеріалі іноземної мови, реалізація основних професійних функцій учителя іноземної мови в старшій школі; практично розв'язувати складні завдання іншомовної освіти, виявляти спроможність ефективно застосовувати на практиці засвоєні знання в галузі методики навчання іноземної мови, враховуючи як традиційні, так й інноваційні підходи до вирішення проблем іншомовної філологічної освіти в закладах середньої освіти, формування професійних умінь здійснювати науково-дослідну роботу в галузі методики навчання іноземної мови, аналізувати та систематизувати наукові факти, готувати публікації, узагальнюючи досвід інших учителів і свій власний.

3. Перелік компетентностей, які набуваються під час проходження виробничих практик

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі середньої освіти, що передбачає застосування теорій та методів освітніх наук і характеризується комплексністю й невизначеністю педагогічних умов організації освітнього процесу в профільній школі.

ЗК 1. Знання та розуміння предметної області і розуміння суті професійної діяльності.

ЗК 3. Здатність свідомо визначати цілі власного професійного й особистісного розвитку, організовувати власну діяльність, працювати автономно та в команді.

ЗК 6. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями; критично оцінювати й аналізувати власну освітню та професійну діяльність; здатність до навчання впродовж життя.

ЗК 8. Здатність проводити дослідницьку роботу, дотримуючись академічної доброчесності, визначати цілі та завдання, обирати методи дослідження, аналізувати результати.

ЗК 9. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми з відповідною аргументацією, застосовувати інноваційні методи й технології, генерувати нові ідеї.

ЗК 10. Здатність організувати освітній процес на засадах педагогічного партнерства з урахуванням можливостей для створення сприятливих психологічних умов для здоров'я, безпеки і соціальної інтеграції осіб, що навчаються.

ФК 4. Здатність формувати в учнів предметні компетентності, застосовуючи сучасні підходи, методи й технології навчання іноземної мови та світової літератури.

ФК 5. Здатність використовувати досягнення сучасної науки в галузі теорії та історії англійської, німецької мов, теорії та історії світової літератури та культури у процесі навчання.

ФК 6. Здатність орієнтуватися у літературному процесі в історико-культурному контексті та використовувати знання іноземних мов і світової літератури для формування національної свідомості, культури, ціннісних орієнтацій учнів.

ФК 9. Здатність взаємодіяти зі спільнотами (на місцевому, регіональному, національному, європейському й глобальному рівнях) для розвитку професійних знань і фахових компетентностей, використання перспективного

практичного досвіду й мовно-літературного контексту для реалізації освітніх цілей.

ФК 11. Здатність здійснювати об'єктивний контроль і оцінювання рівня навчальних досягнень учнів з англійської та німецької мов і зарубіжної літератури.

ФК 12. Здатність до критичного аналізу, діагностики та корекції власної педагогічної діяльності з метою підвищення ефективності освітнього процесу.

ФК 14 Здатність цілевизначення, планування освітнього процесу та прогнозування його наслідків і результатів; уміння і здатність до прийняття обґрунтованих рішень.

4. Результати навчання

ПРН 4 – знання теоретичних основ та основних тенденцій методики навчання англійської, німецької мов та зарубіжної літератури на старшому етапі у закладах загальної середньої освіти;

ПРН 7– знання основ загальнотеоретичних та професійних дисциплін в обсязі, необхідному для проведення науково-дослідної роботи; правил академічної доброчесності; норм цитування у процесі написання наукових робіт;

ПРН 15 – володіти сучасними технологіями організації навчального процесу й оцінки досягнень учнів на старшому етапі навчання; ефективно будувати освітній процес;

ПРН 16 – уміння застосовувати отримані знання у процесі вирішення науково-методичних і навчально-виховних завдань з урахуванням вікових, індивідуально-типологічних, соціально-психологічних особливостей учнівських колективів загалом, кожного учня зокрема і конкретних педагогічних ситуацій; під час розв'язання складних задач і проблем, що потребують оновлення та інтеграції знань, у тому числі в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; прогнозувати, проєктувати та моделювати освітній процес;

ПРН 18 – уміти аргументувати власні судження, зрозуміло і недвозначно комунікувати власні висновки, а також знання та пояснення, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються;

ПРН 19 – систематично підвищувати рівень своєї професійної діяльності; зокрема, шляхом провадження дослідницької та/або інноваційної діяльності з

урахуванням принципу самостійності з метою запобігання академічному плагіату;

ПРН 20 – вміти самоорганізовуватись, здійснювати рефлексію, самоаналіз та самокорекцію здійснюваної професійної діяльності; самовдосконалюватися протягом життя, нести відповідальність за навчання інших;

ПРН 22 – оцінювати педагогічні інновації щодо навчання мов та літератури, у т.ч. поширені в регіональному контексті, навчальний матеріал, визначати доцільність їх впровадження в освітній процес закладу освіти;

ПРН 23 – оцінювати і вдосконалювати особистий інтелектуальний та професійний рівень з метою забезпечення конкурентоспроможності відповідних фахових послуг.

5. Програма виробничої практики

5.1. Методичної:

БЛОК I. Система освіти і система навчання іноземної мови.

Тема 1. Система освіти в Україні та навчання іноземних мов.

Тема 2. Методика навчання іноземних мов як наука.

Тема 3. Система навчання іноземної мови.

Тема 4. Лінгвопсихологічні основи навчання іноземних мов.

БЛОК II. Навчання іншомовного матеріалу

Тема 5. Функції і особливості організації контролю у процесі навчання іноземної мови.

Тема 6. Навчання фонетичного матеріалу.

Тема 7. Навчання лексичного матеріалу.

Тема 8. Навчання граматичного матеріалу.

БЛОК III. Навчання іншомовної мовленнєвої діяльності

Тема 9. Навчання аудіювання іншомовного мовлення.

Тема 10. Навчання говоріння іноземною мовою.

Тема 11. Навчання читання іноземною мовою.

Тема 12. Навчання письма іноземною мовою.

БЛОК IV. Організація і забезпечення процесу навчання іноземної мови

Тема 13. Система планування та урок іноземної мови.

Тема 14. Організація позакласної роботи з іноземної мови.

Блок V. Інноваційні технології навчання у процесі вивчення іноземної мови учнів старшої школи

Тема 15. Методи навчання іноземних мов

Тема 16. Інформаційно-комунікаційні технології як засіб інтенсифікації вивчення іноземної мови.

БЛОК VI. Методика формування іншомовної компетентності.

Тема 17. Особливості формування іншомовної лінгвосоціокультурної компетентності.

5.2. Педагогічної:

БЛОК I. Навчальна робота в школі

БЛОК II. Виховна робота в школі

БЛОК III. Науково-дослідницька робота в школі

6. Критерії оцінювання за видами завдань

Виробнича практика (методична)

Максимальна кількість балів – 100 (за дисциплінами: англійська мова – 35 балів, німецька мова – 35 балів, зарубіжна література – 30 балів,)

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та критерії до їх зарахування
Складання портфоліо-звіту	5 балів максимум
Розробка фрагментів уроків	10 балів максимум
Розробка і проведення виховного заходу з іноземної мови для учнів старших класів	5 балів максимум
Написання аналізу уроку іноземної мови	5 балів максимум
Написання самоаналізу уроку іноземної мови	5 балів максимум
Доповідь на методичному об'єднанні вчителів іноземної мови	2 бали
Розробка дидактичних матеріалів до фрагментів уроків	1 бал
Розробка презентацій до фрагментів уроків	1 бал

Виробнича практика (педагогічна)

Максимальна кількість балів – 100 (за дисциплінами: педагогічні науки – 30 балів, англійська мова – 35 балів, німецька мова – 35 балів)

Методи контролю результатів навчання	Максимальна кількість балів та критерії до їх зарахування
Розробка планів-конспектів уроків	5 балів
Проведення залікових уроків	10 балів (2*5)
Розробка і проведення виховного заходу з іноземної мови для учнів старших класів	5 балів
Написання аналізу уроку іноземної мови	5 балів
Написання самоаналізу уроку іноземної мови	5 балів
Підготовка повної звітної документації	1 бал
Підготовка фотозвіту	1 бал
Підготовка відеоматеріалів	1 бал
Використання дидактичних матеріалів до конспектів уроків	1 бал

7. Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

8. Методи контролю

Виробнича практика (методична) (асистент учителя) оцінюється у 1-му семестрі. Саме тоді перевіряється здатність студента, спостерігаючи за освітнім процесом, аналізувати роботу учнів, виявляти труднощі, з якими вони стикаються під час оволодіння навчальним матеріалом, планувати фрагменти освітнього процесу і розробляти план-конспект уроку, розробляти дидактичні матеріали, презентації до фрагментів уроків, керувати власним професійним розвитком. Оцінювання відбувається за критеріями, зазначеними у Програмі. Пропонується оцінити складання здобувачем портфоліо, яке є одночасно звітом з методичної практики, розробки фрагментів уроків, аналіз і самоаналіз уроків, сценарій виховного заходу та його проведення, розробку дидактичних матеріалів і презентацій до фрагментів уроку, доповідь здобувача на методичному об'єднанні вчителів іноземних мов.

Усний контроль, практична перевірка під час розробки навчальних матеріалів і фрагментів уроків – *поточний контроль*, контроль виконання завдань практики – портфоліо, презентації, творчі звіти, оцінювання – *підсумковий контроль* – диференційований залік.

Виробнича практика (педагогічна) (вчитель-практикант) оцінюється у 2-му семестрі. Саме тоді перевіряється здатність студента розуміти учнів, планувати освітній процес, організовувати роботу учнів на уроці, організовувати оцінювання навчальних досягнень учнів, керувати власним професійним розвитком. Оцінювання відбувається за критеріями, зазначеними у Програмі. Пропонується оцінити десять залікових уроків, проведених здобувачами. Два залікові уроки відвідує та оцінює за визначеними критеріями викладач, а вісім – шкільний учитель англійської мови (ментор), за яким закріплений здобувач.

Усний контроль, практична перевірка під час проведення залікових уроків – *поточний контроль*, контроль виконання завдань практики – презентації, творчі звіти, оцінювання – *підсумковий контроль* – диференційований залік.

9. Рекомендована література

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» (від 01.07.2014 № 1556-VII). URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>;

2. Закон України «Про освіту» (від 05.09.2017 № 2145-VIII). URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>;
3. Запровадження елементів STEAM-технологій в освітній простір гімназії: методичний посібник/ Ж. В. Федірко, Н. В. Дуняшенко. – Кропивницький: КЗ «КОШПО імені Василя Сухомлинського», 2020. – 80 с.
4. Інформаційно-комунікативні технології для якісної сучасної освіти. Методичний посібник : Українсько-польський досвід у програмі «Класна школа» / Ред. Вербицька П., Лучинська А., Магерський І. Педан-Слепухіна О. — Львів, 2016. — 178 с.
5. Класифікатор професій: ДК 003: 2010 / [розроб.: М. Гаврицька та ін.]. – К.: Соцінформ: Держспоживстандарт України, 2010. – 746 с.;
6. Наказ Міністерства освіти і науки України від 16.07.2018 № 776 «Про затвердження Концепції розвитку педагогічної освіти». URL: <https://mon.gov.ua/ua/npa/pro-zatverdzhennya-koncepciyi-rozvitku-pedagogichnoyi-osviti>;
7. Організація освітнього процесу в школах України в умовах карантину: аналітична записка / Л. Гриневич, Л. Ільч, Н. Морзе, В. Прошкін, І. Шемелинець, К. Линьов, Г. Рій]. Київ: Київський університет імені Бориса Грінченка, 2020. 76 с.
8. Педагогіка якості освіти: планування роботи закладу загальної середньої освіти: науково-практичний коментар у запитаннях та відповідях [Електронне видання] / І. Г. Осадчий. – Київ: ДООУ «Навчально-методичний центр з питань якості освіти». – 65 с.
9. Положення про освітню програму підготовки здобувачів вищої освіти у Мелітопольському державному педагогічному університеті імені Богдана Хмельницького (наказ від 03.04.2020р. №07/01-05) URL: <https://mdpu.org.ua/osvita/monitoring-yakosti-osv-diynosti/>
10. Постанова Кабінету міністрів України від 25.06.2020 № 519 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-%D0%BF/para12#n12>;
11. Почни з головного: навчально-методичний збірник-тренажер з питань вивчення законодавства України у сфері загальної середньої освіти / Моравська Н.С., Яцишин І.В., Музика М.С., Ручаковський А.М.: управління Державної служби якості освіти у Тернопільській області. – 2020. Google Sites (Сайти) як засіб узагальнення професійного досвіду педагогічного працівника : практичний посібник / К. Р. Колос. – Житомир : Видавництво «О. О. Євенок», 2016. – 99 с.
12. Richards, J. C. (2015) Key Issues in Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press.

13. Ur, P. (2012) A Course in English Language Teaching. Cambridge: Cambridge University Press. 2nd edition.

10. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Реалізація на уроках іноземної мови педагогічного досвіду педагогів-новаторів [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://referatok.com.ua/pedagogika/realizaciya-na-urokah-inozemnoji-movipedagogichnogo-dosvidu-pedagogiv-novatoriv>
2. A Guide to Continuing Professional Development – Formal observations. (2012) London: British Council. [online] Available from: https://englishagenda.britishcouncil.org/sites/default/files/filefield_paths/c226_cpd_formal_observations_report_v4_1.pdf.
3. Borg, S. (2015) Teacher Research for Professional Development in Innovation in English Language Teacher Education / Pickering, G. and Gunashekar, P. (Eds.). New Delhi: British Council. P. 23 – 28. [online] Available from: http://englishagenda.britishcouncil.org/sites/default/files/attachments/tec14_papers_final_online.pdf.
4. Borg, S. (2017) Twelve tips for doing teacher research in University of Sydney Papers in TESOL. [online] Available from: http://faculty.edfac.usyd.edu.au/projects/usp_in_tesol/pdf/volume12/Article06.pdf
5. British Council. Continuing professional development. [online] Available from: <https://www.teachingenglish.org.uk/professional-development/teachers>.
6. British Council (2012) Creating an inclusive learning experience for English language learners with specific needs: Case studies from around the British Council's global network. [online] Available from: <http://www.teachingenglish.org.uk/article/creating-inclusive-learning-experience-english-language-learners-specific-needs>.
7. Budden, Jo. Writing activities. [online] Available from: www.teachingenglish.org.uk/activities/writing-activities.